

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1643/2567

นาย ต.โจทก์ องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1304

ย่อ / หลักกฎหมาย

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของที่ดินโจทก์โฉนดเลขที่ 5891 โจทก์ทำบันทึกข้อตกลงยินยอมให้จำเลยที่ 1 ใช้ประโยชน์ที่ดินของโจทก์บริเวณที่ดินพิพาท ซึ่งเป็นที่ตั้งหอถังเก็บน้ำประปาและตึ้นน้ำหยอดเหรียญเป็นเวลา 10 ปี ห้ามมิให้จำเลยที่ 1 ก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างอื่นใดในที่ดินอีก และไม่ประสงค์ยกที่ดินพิพาทให้เป็นสาธารณประโยชน์ ต่อมาจำเลยทั้งสองผิดข้อตกลง โดยจำเลยที่ 1 ก่อสร้างหอถังเก็บน้ำประปาแห่งใหม่และเข้าไปต่อเติมท่อน้ำประปาจากบ่อน้ำบาดาลในที่ดินพิพาทไปยังถังเก็บน้ำประปาแห่งใหม่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากโจทก์ โจทก์จึงมีหนังสือแจ้งยกเลิกบันทึกข้อตกลงดังกล่าว ขอให้บังคับจำเลยทั้งสองขนย้ายทรัพย์สินของจำเลยที่ 1 ออกจากที่ดินโฉนดเลขที่ 5891 คืนที่ดินให้แก่โจทก์ในสภาพเดิม ห้ามมิให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวในที่ดินของโจทก์อีก จำเลยทั้งสองให้การว่า โจทก์อุทิศที่ดินพิพาทซึ่งก่อสร้างหอถังเก็บน้ำประปาดังกล่าวให้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภททรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันโดยปริยายแล้ว บันทึกข้อตกลงระหว่างโจทก์และจำเลยทั้งสองจึงไม่มีผลใช้บังคับ จำเลยที่ 1 ไม่ได้ผิดข้อตกลงในบันทึกข้อตกลง โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง ขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นวินิจฉัย แต่เพียงว่า โจทก์ยกที่ดินพิพาทบริเวณที่ใช้ก่อสร้างหอถังเก็บน้ำประปาเป็นสาธารณประโยชน์ของแผ่นดินโดยปริยายแล้ว ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1304 โจทก์จึงไม่มีสิทธิฟ้องให้จำเลยที่ 1 ขนย้ายทรัพย์สินออกจากที่ดินพิพาท พิพากษายกฟ้อง โดยไม่ได้วินิจฉัยว่าจำเลยที่ 1 ปฏิบัติผิดข้อตกลงตามบันทึกข้อตกลงหรือไม่ เมื่อโจทก์อุทธรณ์ว่า โจทก์ไม่มีเจตนาอุทิศที่ดินพิพาทให้เป็นที่สาธารณประโยชน์ เมื่อโจทก์ทราบว่าที่ดินพิพาทอยู่ในแนวเขตที่ดินของโจทก์ โจทก์ได้ยื่นฟ้องจำเลยที่ 1 และ ป. ซึ่งต่อมามีการเจรจาตกลงกันได้ กับโจทก์และจำเลยทั้งสองตกลงทำบันทึกข้อตกลงการใช้ประโยชน์ที่ดินของโจทก์บริเวณที่ดินพิพาท ซึ่งเป็นที่ตั้งหอถังเก็บน้ำประปาและตึ้นน้ำหยอดเหรียญตามบันทึกข้อตกลงขึ้น โดยยอมรับว่าที่ดินพิพาทเป็นของโจทก์ การกระทำของจำเลยที่ 1 เป็นการจงใจทำให้ที่ดินของโจทก์ได้รับความเสียหายโดยไม่ได้รับความยินยอมจากโจทก์ ขอให้พิพากษากลับคำพิพากษาศาลชั้นต้นและบังคับคดีไปตามคำขอท้ายฟ้องของโจทก์ ศาลอุทธรณ์ภาค 7 วินิจฉัยว่า โจทก์ไม่ได้อุทิศที่ดินพิพาทให้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินโดยปริยาย ที่ดินพิพาทจึงไม่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินแต่ยังคงเป็นกรรมสิทธิ์ของโจทก์ ศาลอุทธรณ์ภาค 7 ย่อมมีอำนาจวินิจฉัยตามประเด็นแห่งคดีตามที่โจทก์อ้างมาในคำฟ้องและในคำฟ้องอุทธรณ์ต่อไปได้ว่า จำเลยที่ 1 ผิดข้อตกลงการใช้ประโยชน์ที่ดินพิพาทของโจทก์ตามบันทึกข้อตกลงอันจะทำให้โจทก์มีสิทธิบอกเลิกข้อตกลงดังกล่าว และขอให้บังคับจำเลยที่ 1 ขนย้ายทรัพย์สินของจำเลยที่ 1 ออกจากที่ดินพิพาทของโจทก์ได้หรือไม่ ดังนั้น คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ภาค 7 ที่วินิจฉัยว่า จำเลยที่ 1 ไม่ผิดข้อตกลงหาเป็นการนอกประเด็นดังที่จำเลยที่ 1 ฎีกาไม่

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสองขนย้ายทรัพย์สินของจำเลยที่ 1 ออกจากที่ดินโฉนดเลขที่ 5891 และปรับสภาพที่ดินให้กลับคืนสภาพเดิม ห้ามมิให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวในที่ดินอีกต่อไป ห้ามจำเลยทั้งสองคัดค้านการขอตรวจสอบสวนเขตที่ดินดังกล่าว เพื่อกำหนดแนวเขตที่ดินในส่วนที่โจทก์บุกรุกล้ำกระโงงสาธารณประโยชน์ กว้าง 2 เมตร ยาวประมาณ 400 เมตร จำเลยทั้งสองให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 7 พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ จำเลยที่ 1 ฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงตามที่คู่ความไม่ได้เถียงกันฟังได้ว่า โจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 5891 เนื้อที่ 11 ไร่ 2 งาน 4 ตารางวา จำเลยที่ 1 เป็นนิติบุคคลประเภทราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 จำเลยที่ 2 ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก เมื่อปี 2533 ขณะนั้นจำเลยที่ 1 มีฐานะเป็นสภาตำบลดอนแฝก นางสม เจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 5890 ซึ่งมีแนวเขตที่ดินทิศใต้ ติดกับแนวเขตที่ดินของโจทก์ด้านทิศตะวันตกและทิศเหนือ ได้อุทิศที่ดินพิพาทขนาดกว้าง 10 เมตร ยาว 10 เมตร ให้แก่สภาตำบลดอนแฝกเพื่อก่อสร้างหอดักเก็บน้ำประปาให้เป็นสาธารณประโยชน์ โดยเข้าใจว่าที่ดินพิพาทเป็นของตน ต่อมาปี 2536 นางสมยกที่ดินของตนให้แก่นายประเสริฐและนางสาวสุวรรณี ซึ่งเป็นบุตร ประชาชนทั่วไปในพื้นที่รวมถึงโจทก์ได้ใช้ประโยชน์จากหอดักเก็บน้ำประปาซึ่งตั้งอยู่ในที่ดินพิพาทเรื่อยมา ต่อมาปี 2559 มีการก่อสร้างตุน้ำหยอดเหรียญในที่ดินพิพาท เมื่อโจทก์ทราบที่ดินพิพาทซึ่งเป็นที่ตั้งหอดักเก็บน้ำประปาและตุน้ำหยอดเหรียญอยู่ในแนวเขตที่ดินของโจทก์ วันที่ 8 พฤษภาคม 2561 โจทก์ได้ฟ้องจำเลยที่ 1 และนายประเสริฐ เป็นจำเลยต่อศาลชั้นต้น เพื่อห้ามมิให้จำเลยที่ 1 และนายประเสริฐคัดค้านการรังวัดที่ดินของโจทก์ ต่อมาวันที่ 7 พฤศจิกายน 2561 ตกลงกันได้โจทก์จึงถอนฟ้องจำเลยที่ 1 และนายประเสริฐ โดยนายประเสริฐตกลงซื้อที่ดินส่วนที่นำขึ้นข้อหาจากโจทก์ ตามสำเนาคำฟ้องคดีแพ่งหมายเลขดำที่ 645/2561 ของศาลชั้นต้น เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2561 โจทก์และจำเลยทั้งสองทำบันทึกข้อตกลงให้จำเลยที่ 1 ใช้ประโยชน์ที่ดินของโจทก์บริเวณที่ดินพิพาทซึ่งเป็นที่ตั้งหอดักเก็บน้ำประปาและตุน้ำหยอดเหรียญ คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ 1 ที่ได้รับอนุญาตให้ฎีกาประการแรกว่า โจทก์อุทิศที่ดินพิพาทในส่วนที่เป็นที่ตั้งหอดักเก็บน้ำประปาและตุน้ำหยอดเหรียญให้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินโดยปริยายหรือไม่ โดยจำเลยที่ 1 ฎีกาว่าที่ดินพิพาทตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตั้งแต่ปี 2533 แล้ว โดยหลังจากนางสมอุทิศที่ดินพิพาทและมีการก่อสร้างหอดักเก็บน้ำประปาและตุน้ำหยอดเหรียญในที่ดินพิพาท โจทก์ไม่เคยคัดค้านและยินยอมให้ประชาชนใช้ประโยชน์จากหอดักเก็บน้ำประปาโดยไม่หวงห้ามเป็นเวลากว่า 30 ปี ถือว่าโจทก์อุทิศที่ดินพิพาทให้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินโดยปริยายแล้ว บันทึกข้อตกลงได้จัดทำขึ้นหลังจากที่ดินพิพาทตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน จึงไม่มีผลบังคับใช้ นั้น เห็นว่าโจทก์จดทะเบียนการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 5891 เนื้อที่ 11 ไร่ 2 งาน 4 ตารางวา ในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมตั้งแต่วันที่ 15 ตุลาคม 2527 และจดทะเบียนถือกรรมสิทธิ์เพียงผู้เดียวเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2529 ที่ดินดังกล่าวมีแนวเขตติดต่อกับทางสาธารณประโยชน์และที่ดินแปลงอื่น ลักษณะที่ดินตามรูปจำลองที่ดินซึ่งเจ้าพนักงานที่ดินได้จัดทำไว้ในปี 2463 ปรากฏว่าที่ดินของโจทก์มีลักษณะยาวติดต่อกันเป็นผืนเดียวกัน ทิศตะวันออกจดแม่น้ำนครไชยศรี ทิศตะวันตกจดทางกระบือและที่ดินเลขที่ 90 หรือที่ดินโฉนดเลขที่ 5890 เลขที่ดิน 265 ซึ่งเดิมมีชื่อนางสมถือกรรมสิทธิ์ก่อนที่นางสมจะยกที่ดินของตนให้แก่นายประเสริฐและนางสาวสุวรรณีในเวลาต่อมา

ทิศเหนือจดที่ดินของนางสมและที่ดินของบุคคลอื่น ทิศใต้จดทางกระปือและที่ดินของบุคคลอื่น โดยไม่ปรากฏว่ามีทางสาธารณประโยชน์พาดผ่านที่ดินของโจทก์ รูปจำลองที่ดินของโจทก์ดังกล่าว มีลักษณะเดียวกันกับรูปแผนที่ในระวางแผนที่โดยรูปแผนที่ของที่ดินโจทก์ตามระวางแผนที่ระบบ ยุติเอี่ยมยังคงมีลักษณะยาวติดต่อกันเป็นผืนเดียวกัน เพียงแต่บริเวณแนวเขตติดต่อกับทิศตะวันตก บางส่วนซึ่งเดิมจดทางกระปือ เปลี่ยนเป็นทางสาธารณประโยชน์ แต่ในปัจจุบันพบว่าสภาพ แนวเขตโดยรอบของที่ดินโจทก์บริเวณที่ดินพิพาทเปลี่ยนแปลงไปจากที่ปรากฏในรูปจำลองที่ดินที่ เจ้าพนักงานจัดทำในปี 2463 พบว่า บริเวณด้านทิศตะวันตกและทิศใต้มีสภาพเป็นลำคลองเลียบ ไปกับทางสาธารณประโยชน์ชื่อถนนเลียบคลองทราย และมีถนนสายห้วยพลู - สำโรง หรือวัด สำโรง - ห้วยพลู ตัดผ่านที่ดินของโจทก์บริเวณทิศตะวันตกจากทิศเหนือลงมาทิศใต้ ไปเชื่อมต่อกับ ถนนเลียบคลองทราย สำหรับที่ดินพิพาทที่นางสมอุทิศที่ดินของโจทก์ ขนาดกว้าง 10 เมตร ยาว 10 เมตร ให้แก่สภาตำบลดอนแฝกเพื่อนำไปก่อสร้างหอดังเก็บน้ำประปาในปี 2533 นั้น ได้ความ แต่เพียงว่า ที่ดินดังกล่าวเดิมนางสมเคยใช้ทำนาและขุดบ่อเลี้ยงปลาแล้วทำเป็นแนวกันดินติดกับ คลองทราย นางสมอ้างว่าเป็นเจ้าของและอุทิศให้แก่สภาตำบลดอนแฝกโดยไม่มีการจัดทำ หลักฐานการอุทิศที่ดินเป็นหนังสือ ไม่มีการบันทึกไว้ในโฉนดที่ดินของนางสม รวมถึงไม่ปรากฏว่า โจทก์หรือนางสมฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเคยขอรังวัดสอบแนวเขตที่ดินของตนในช่วงเวลาดังกล่าวมาก่อน อีกทั้งเมื่อนางสมยกที่ดินของตนให้แก่นายประเสริฐกับนางสาวสุวรรณีในปี 2536 ไม่ปรากฏว่าเคย มีการรังวัดสอบเขตที่ดินเช่นกัน จนกระทั่งปรากฏข้อเท็จจริงว่า เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2560 โจทก์ ยื่นคำร้องขอรังวัดสอบเขตที่ดินโฉนดเลขที่ 5891 เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครปฐมนัดหมายโจทก์ ทำการรังวัดในวันที่ 8 กันยายน 2560 ต่อมาจำเลยทั้งสอง นายอำเภอ นครชัยศรี รวมถึงนาย ประเสริฐซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินข้างเคียงคัดค้านว่าโจทก์นำชี้แนวเขตที่ดินทับซ้อนที่ สาธารณประโยชน์ซึ่งรวมถึงบริเวณที่ดินพิพาทซึ่งเป็นที่ตั้งหอดังเก็บน้ำประปาและต้นน้ำหอด เหยี่ยง และรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของนายประเสริฐ วันที่ 8 พฤษภาคม 2561 โจทก์ยื่นฟ้องจำเลยที่ 1 และนายประเสริฐ เพื่อห้ามมิให้จำเลยที่ 1 และนายประเสริฐคัดค้านการรังวัดที่ดินของโจทก์ ตามสำเนาคำฟ้องคดีแพ่ง หมายเลขดำที่ 645/2561 ของศาลชั้นต้นโดยไม่ปรากฏว่าก่อนวันที่ 7 กรกฎาคม 2560 โจทก์เคยยื่นคำร้องต่อเจ้าพนักงานที่ดินให้ทำการรังวัดสอบเขตแนวที่ดินของ โจทก์มาก่อน ซึ่งนายสิริพงษ์พยานจำเลยที่ 1 เบิกความเจือสมยอมรับว่า ก่อนที่โจทก์จะมีข้อพิพาท เรื่องแนวเขตที่ดินกับจำเลยที่ 1 และนายประเสริฐ ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ 645/2561 ของ ศาลชั้นต้น โจทก์ไม่เคยรังวัดแนวเขตที่ดินของตน ตามพฤติการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ตั้งแต่ โจทก์ได้กรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 5891 ในปี 2527 จนถึงปี 2560 ก่อนที่โจทก์จะดำเนินการขอ รังวัดสอบแนวเขตที่ดินดังกล่าว มีเหตุที่ทำให้โจทก์เข้าใจและเชื่อโดยสุจริตว่าที่ดินของตนมีที่ตั้ง เนื้อที่ แนวเขตและลักษณะที่ดินตามที่ปรากฏในรูปจำลองที่ดินซึ่งเจ้าพนักงานที่ดินจัดทำไว้ใน โฉนดที่ดินซึ่งมีลักษณะยาวเป็นผืนเดียวกัน และทราบเพียงว่าที่ดินบริเวณทิศตะวันตกต่อเนื่องไป ทางทิศเหนือมีแนวเขตติดต่อกับที่ดินของนางสม ประกอบกับขณะที่นางสมอ้างความเป็นเจ้าของ และยกที่ดินพิพาทให้เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ โจทก์ไม่เคยทราบหรือให้ความยินยอมหรือเข้าไป มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งที่ดินของโจทก์และนางสมต่างก็มีแนวเขตจดทางกระปือหรือทาง สาธารณประโยชน์ ซึ่งปัจจุบันเป็นถนนเลียบคลองทรายและคลองทราย จึงอาจทำให้โจทก์เข้าใจ ว่าที่ดินพิพาทเป็นของนางสม โจทก์เพิ่งจะทราบว่าที่ดินพิพาทซึ่งนางสมอุทิศให้สร้างหอดังเก็บ น้ำประปาและต้นน้ำหอดเหยี่ยงอยู่ในแนวเขตที่ดินโฉนดเลขที่ 5891 ของโจทก์ เมื่อโจทก์

ดำเนินการขอร้งวัดสอบเขตที่ดินในปี 2560 ดังนั้น เมื่อตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาโจทก์ไม่ทราบว่
ที่ดินพิพาทซึ่งนางสมอุทิศให้เป็นที่ดินสาธารณะประโยชน์เป็นที่ดินของโจทก์ การที่โจทก์ไม่เคยคัดค้าน
และยินยอมให้ประชาชนในหมู่บ้านใช้ประโยชน์จากห่อถังเก็บน้ำประปาและต่อน้ำหยอดเหรียญใน
ที่ดินพิพาทของโจทก์โดยไม่หวงห้าม จึงไม่อาจถือว่าโจทก์ได้อุทิศที่ดินพิพาทให้เป็นสาธารณสมบัติ
ของแผ่นดินโดยปริยาย หลังจากโจทก์ยื่นคำร้องขอร้งวัดสอบเขตที่ดินโฉนดเลขที่ 5891 เมื่อวันที่ 7
กรกฎาคม 2560 และทราบว่าที่ดินพิพาทอยู่ในแนวเขตที่ดินของโจทก์ โจทก์ก็ยื่นฟ้องจำเลยที่ 1
และนายประเสริฐว่า โจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 5891 เพื่อห้ามมิให้จำเลยที่ 1
และนายประเสริฐคัดค้านการร้งวัดที่ดินของโจทก์ซึ่งรวมที่ดินบริเวณที่ดินพิพาทด้วย และโจทก์กับ
จำเลยที่ 1 ตกลงทำบันทึกข้อตกลงฉบับลงวันที่ 12 พฤศจิกายน 2561 ว่า จำเลยที่ 1 ยอมรับว่า
ที่ดินพิพาทซึ่งใช้ก่อสร้างห่อถังเก็บน้ำประปาและต่อน้ำหยอดเหรียญอยู่ในแนวเขตที่ดินของโจทก์
โจทก์ไม่ประสงค์จะอุทิศที่ดินดังกล่าวให้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน แต่ยินยอมให้จำเลยที่ 1
ใช้ประโยชน์ที่ดินของโจทก์บริเวณที่ดินพิพาทเป็นเวลา 10 ปี อันถือได้ว่าเมื่อโจทก์ทราบว่าที่ดิน
พิพาทอยู่ในแนวเขตที่ดินของตน โจทก์ได้โต้แย้งคัดค้านและไม่ยินยอมให้จำเลยที่ 1 หรือ
ประชาชนทั่วไปใช้ประโยชน์ในที่ดินพิพาทซึ่งเป็นที่ดินตั้งห่อถังเก็บน้ำประปาและต่อน้ำหยอดเหรียญ
อย่างที่ดินสาธารณะประโยชน์ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 7 วินิจฉัยว่า โจทก์มิได้อุทิศที่ดินบริเวณที่ดินพิพาท
เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินโดยปริยายนั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของจำเลยที่ 1 ข้อนี้
ฟังไม่ขึ้น ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ 1 ประการต่อไปตามที่ได้รับอนุญาตให้ฎีกามีว่า
คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 7 ในส่วนที่วินิจฉัยว่า จำเลยที่ 1 ไม่ได้ผิดข้อตกลงตามบันทึกข้อตกลง
เป็นการวินิจฉัยนอกประเด็นหรือไม่ โดยจำเลยที่ 1 ฎีกาว่า ตามคำฟ้องอุทธรณ์ของโจทก์ ไม่ปรากฏ
ว่าโจทก์อุทธรณ์ว่าจำเลยที่ 1 ผิดข้อตกลงตามบันทึกข้อตกลงหรือไม่ และจำเลยที่ 1 มิได้ยกปัญหา
นี้ในคำแก้อุทธรณ์ การที่ศาลอุทธรณ์ภาค 7 วินิจฉัยว่าการกระทำของจำเลยที่ 1 ยังไม่เป็นการ
ก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ ในที่ดินพิพาทขึ้นมาใหม่ ยังถือไม่ได้ว่าจำเลยที่ 1 ผิดข้อตกลงตามบันทึก
ข้อตกลงดังกล่าวจึงเป็นการวินิจฉัยนอกประเด็น เห็นว่า คดีนี้โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นเจ้าของ
กรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของที่ดินโฉนดเลขที่ 5891 โจทก์ทำบันทึกข้อตกลงยิน
ยอมให้จำเลยที่ 1 ใช้ประโยชน์ที่ดินของโจทก์บริเวณที่ดินพิพาทซึ่งเป็นที่ดินตั้งห่อถังเก็บน้ำประปา
และต่อน้ำหยอดเหรียญเป็นเวลา 10 ปี ห้ามมิให้จำเลยที่ 1 ก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างอื่นใดในที่ดินอีก
และไม่ประสงค์ยกที่ดินพิพาทให้เป็นสาธารณประโยชน์ ต่อมาจำเลยทั้งสองผิดข้อตกลง
โดยจำเลยที่ 1 ก่อสร้างห่อถังเก็บน้ำประปาแห่งใหม่และเข้าไปต่อเติมต่อน้ำประปาจากบ่อ
น้ำบาดาลในที่ดินพิพาทไปยังถังเก็บน้ำประปาแห่งใหม่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากโจทก์ โจทก์จึงมี
หนังสือแจ้งยกเลิกบันทึกข้อตกลงดังกล่าว ขอให้บังคับจำเลยทั้งสองขนย้ายทรัพย์สินของจำเลยที่
1 ออกจากที่ดินโฉนดเลขที่ 5891 คืนที่ดินให้แก่โจทก์ในสภาพเดิม ห้ามมิให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวในที่ดิน
ของโจทก์อีก จำเลยทั้งสองให้การต่อสู้ว่า โจทก์อุทิศที่ดินพิพาทซึ่งก่อสร้างห่อถังเก็บน้ำประปา
ดังกล่าวให้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเพณีทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันโดยปริยาย
แล้ว บันทึกข้อตกลงระหว่างโจทก์และจำเลยทั้งสองจึงไม่มีผลใช้บังคับ จำเลยที่ 1 ไม่ได้ผิดข้อตกลง
ในบันทึกข้อตกลง โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง ขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นวินิจฉัยแต่เพียงว่า โจทก์ยกที่ดิน
พิพาทบริเวณที่ใช้ก่อสร้างห่อถังเก็บน้ำประปาเป็นสาธารณประโยชน์ของแผ่นดินโดยปริยายแล้ว
ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1304 โจทก์จึงไม่มีสิทธิฟ้องให้จำเลยที่ 1 ขนย้าย
ทรัพย์สินออกไปจากที่ดินพิพาท พิพากษายกฟ้อง โดยไม่ได้วินิจฉัยว่าจำเลยที่ 1 ปฏิบัติผิด

ข้อตกลงตามบันทึกข้อตกลงหรือไม่ เมื่อโจทก์อุทธรณ์ว่า โจทก์ไม่มีเจตนาอุทิศที่ดินพิพาทให้เป็นที่สาธารณประโยชน์ เมื่อโจทก์ทราบว่าที่ดินพิพาทอยู่ในแนวเขตที่ดินของโจทก์ โจทก์ได้ยื่นฟ้องจำเลยที่ 1 และนายประเสริฐ ซึ่งต่อมากมีการเจรจาตกลงกันได้ กับโจทก์และจำเลยทั้งสองตกลงทำบันทึกข้อตกลงการใช้ประโยชน์ที่ดินของโจทก์บริเวณที่ดินพิพาท ซึ่งเป็นที่ตั้งหอถังเก็บน้ำประปาและต่อน้ำหยอดเหรียญตามบันทึกข้อตกลงขึ้น โดยยอมรับว่าที่ดินพิพาทเป็นของโจทก์ การกระทำของจำเลยที่ 1 เป็นการจงใจทำให้ที่ดินของโจทก์ได้รับความเสียหายโดยไม่ได้รับความยินยอมจากโจทก์ ขอให้พิพากษากลับคำพิพากษาศาลชั้นต้นและบังคับคดีไปตามคำขอท้ายฟ้องของโจทก์ ศาลอุทธรณ์ภาค 7 วินิจฉัยว่า โจทก์ไม่ได้อุทิศที่ดินพิพาทให้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินโดยปริยาย ที่ดินพิพาทจึงไม่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินแต่ยังคงเป็นกรรมสิทธิ์ของโจทก์ ศาลอุทธรณ์ภาค 7 ย่อมมีอำนาจวินิจฉัยตามประเด็นแห่งคดีตามที่โจทก์อ้างมาในคำฟ้องและในคำฟ้องอุทธรณ์ต่อไปได้ว่า จำเลยที่ 1 ผิดข้อตกลงการใช้ประโยชน์ที่ดินพิพาทของโจทก์ตามบันทึกข้อตกลงอันจะทำให้โจทก์มีสิทธิบอกเลิกข้อตกลงดังกล่าว และขอให้บังคับจำเลยที่ 1 ชดเชยทรัพย์สินของจำเลยที่ 1 ออกจากที่ดินพิพาทของโจทก์ได้หรือไม่ ดังนั้น คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ภาค 7 ที่วินิจฉัยว่า จำเลยที่ 1 ไม่ผิดข้อตกลงหาเป็นการนอกประเด็นดังที่จำเลยที่ 1 ฎีกาไม่ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 7 หยิบยกปัญหาดังกล่าวขึ้นมาวินิจฉัยขอบแล้ว ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วยฎีกาของจำเลยที่ 1 ในประเด็นนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

ศักดิ์ชัย รัชชีวงศ์ · วิเชียร อภิรัตน์มนตรี · ทรงกลด บุญชูกุล

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/1643/2567>